

กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก

The Management Strategies of Vocational Education in a Multi-Cultural Society to Reduce Social Risk Factors, Kanchanaphisek Nong Chok Industrial and Community Education College

สมพร ชูทอง

Somporn Chuthong

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนศึกษาเขตพูน สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

Email : chutong.s@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม ในวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก (2) สร้างกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมในวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก การวิจัยนี้ใช้แบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างสำหรับวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และเจ้าของสถานประกอบการ ทั้งหมด จำนวน 63 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การจัดการประชุมสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วางแผนกลยุทธ์และประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ที่อยู่ในสภาพที่ไม่น่าพึงพอใจ เนื่องจากสถานศึกษายังขาดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาและนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดการส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในเรื่องความรักความสามัคคี การให้อภัย และการเสียสละ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังขาดทักษะด้านการสื่อสารในการใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม จึงไม่สามารถสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้

2. กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ (1) กลยุทธ์การประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย (2) กลยุทธ์การสร้างคุณค่าผู้เรียน (3) กลยุทธ์การจัดการการเรียนรู้และ (4) กลยุทธ์การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ย่อย 4 กลยุทธ์ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษา, สังคมพหุวัฒนธรรม, ปัจจัยเสี่ยงทางสังคม

ABSTRACT

The purposes of the research were (1) to study the circumstances of vocational education management in multi-cultural society in order to reduce risk factors in *Kanchanaphisek Nong Chok Industrial and Community Education College*, and (2) to create a strategy on vocational education management in multi-cultural society in order to reduce risk factors in *Kanchanaphisek Nong Chok Industrial and Community Education College*. In this study, the researcher used mixed methods of quantitative research and qualitative research. The sample used for quantitative data collection was comprised of 63 administrators, teachers, and entrepreneurs obtained by purposive sampling. The research instrument for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation. On the other hand, the research instrument used for qualitative data was a focus group. The collected data was analyzed by means of content analysis. After that, the researcher created a strategy and used Delphi technique for the approval of the strategy.

The research results were as followed:

1. Circumstances in *Kanchanaphisek Nong Chok Industrial and Community Education College* were not satisfactory since the college lacked integrated learning management aiming to help students in problem solving and in application of knowledge in their future careers. Apart from that, learning and teaching activities lacked the promotion of morality and desirable characteristics in the aspect of love and unity, leadership, forgiving, and sacrificing. In addition, the students lacked the use of appropriate and positive communication skills and, consequently, could not solve conflicts.

2. The strategy on vocational education management in multi-cultural society in order to reduce risk factors in *Kanchanaphisek Nong Chok Industrial and Community*

Education College was comprised of 4 minor strategies, namely: (1) the strategy on collaboration of all related parties, (2) the strategy on students value increasing, (3) the strategy on learning management, and, (4) the strategy on the creation of environment in which the students could learn efficiently and happily. The main strategy and its 4 minor strategies were approved by experts as an appropriate and applicable one.

Keywords: Strategy on vocational college management, multi-cultural society, social risk factor

1. บทนำ

การอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนด้านฝีมือ ด้านเทคนิค และเทคโนโลยีในสาขาต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองทางด้านเทคโนโลยีได้นั้นจะต้องมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อสร้างเทคโนโลยีอย่างครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบการศึกษาและพัฒนา อย่างมีมาตรฐาน กล่าวคือ ผู้จบการศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อตอบสนองตามความต้องการของสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษา [1]

การจัดการศึกษาในวิชาทักษะชีวิตและสังคม จึงมีความสำคัญมากเพราะนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ที่ส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว ซึ่งการแสดงออกของวัยรุ่นมักแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ต้องการความเป็นอิสระจากบิดามารดา และให้ความสำคัญต่อเพื่อนมาก จึงมีโอกาสถูกชักชวนให้มีพฤติกรรม

ที่ไม่เหมาะสมได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้นับเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้ลายสุขภาพ และคุณภาพชีวิตส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่นเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

จากสถิติของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา [2] พบว่า นักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก มีพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับ โดยในปี พ.ศ.2556 มีนักเรียนประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์จำนวน 8 ราย อุบัติเหตุอื่น ๆ จำนวน 10 ราย ก่อการทะเลาะวิวาท จำนวน 9 ราย สูบบุหรี่ จำนวน 35 ราย กินน้ำกระท่อม จำนวน 8 ราย หนีเรียนและถูกจับได้ จำนวน 35 ราย ชู้สาว จำนวน 7 ราย และ ในปี พ.ศ.2557 ประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์จำนวน 15 ราย อุบัติเหตุอื่น ๆ จำนวน 9 ราย ก่อการทะเลาะวิวาท จำนวน 13 ราย ดมสารละเหย จำนวน 2 ราย สูบบุหรี่ จำนวน 42 ราย กินน้ำกระท่อม จำนวน 14 ราย เล่นการพนัน จำนวน 5 ราย และ หนีเรียนจำนวน 42 ราย จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยในเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ ส่วนการวิจัยในเรื่องกลยุทธ์การจัดการ

อาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมด้วยการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ยังไม่มีผู้ใดเคยได้ศึกษา โดยเฉพาะการวิจัยกับนักเรียนอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ในเขตหนองจอก ที่จะต้องมีการปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ทางสังคมค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมในวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

2.2 เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างศึกษาเฉพาะ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก ประธานคณะกรรมการชุมชนในเขตหนองจอก ทั้ง 8 เขต และ

สถานประกอบการในเขตหนองจอก

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเฉพาะกรณีวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

4. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยใช้วิธีแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีตามเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำราและเอกสาร เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการให้การศึกษา 3) ด้านผลผลิตสู่สังคม และ 4) ด้านกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตารางวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ขั้นการศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของระบบจัดการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ SWOT ส่วนที่เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาด้านองค์ประกอบของแนวคิดที่มีผลต่อการจัดการ

อาชีวศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร ครูที่ทำหน้าที่สอนทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งหมด จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาที่ต้องการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษาเข้าทำงาน จำนวน 6 แห่ง แห่งละ 5 คน และประธานคณะกรรมการชุมชนทั้ง 8 เขต รวมทั้งหมด จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาด้านองค์ประกอบของแนวคิดที่มีผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม 2 ประเด็นหลัก คือ (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านชุมชน และด้านระบบนิเวศน์สภาพแวดล้อม (2) สภาพระบบการจัดการอาชีวศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมตามสภาพในปัจจุบัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการให้การศึกษา และด้านผลผลิตสู่สังคม แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาที่ต้องการ ดังนี้ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะเชาว์

ปัญญา (3) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบผู้บริหารสถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษาเข้าทำงาน

3. ขั้นการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนา เป็นการดำเนินการในเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 มาเป็นแนวทางในการยกวางกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก โดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) และตารางวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดกลยุทธ์ (SWOT Matrix) ตลอดจนใช้วิเคราะห์ตามการจัดหมวดหมู่ และสาระของข้อมูล ในการตรวจสอบกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้มีประสบการณ์ด้านการอาชีวศึกษาและการวางแผนกลยุทธ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ในการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์รอง ตลอดจน ปรับปรุงมาตรการของแต่ละกลยุทธ์ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์ตามการจัดหมวดหมู่ และสาระของข้อมูล

4. ขั้นประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้มีประสบการณ์ด้านการอาชีวศึกษาและการวางแผนกลยุทธ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 มาจัดทำเป็นข้อความสำหรับการพิจารณาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 รอบ ตามวิธีการของเทคนิคเดลฟาย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ในปัจจุบัน มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้เรียน สถานศึกษามีการเรียนการสอนที่บูรณาการเรียนรู้ออกไปทำงาน (Work Integrated Learning) อยู่ในระดับปานกลาง มีการจัดกิจกรรมการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตามความต้องการและความสนใจอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ในการเรียนการสอนครูยังสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความรัก ความสามัคคี การเสียสละ การให้อภัยของผู้เรียนน้อย ส่วนด้านค่านิยมนั้น ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างค่านิยมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากสถานศึกษาน้อย ซึ่งสถานศึกษาต้องยึดถือและตระหนักถึงการปลูกฝังความรัก ความสามัคคี การให้อภัย และการเสียสละให้กับผู้เรียนมากขึ้นโดยสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน

(2) ด้านกระบวนการให้การศึกษพบว่าผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการใส่ใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการ

อภิปรายการปฏิบัติงานร่วมกัน

(3) ด้านผลผลิตสู่สังคม คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาปฏิบัติในระดับน้อย ในเรื่องการปฐมนิเทศนักเรียนนักศึกษาใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรับผิดชอบ เสียสละ มีวินัย และบทบาทหน้าที่ของตน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5.2 ผลจากการวิจัยกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รองที่เรียงตามลำดับความสำคัญตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และ 53 มาตรการ สรุปได้ดังนี้

(1) กลยุทธ์หลัก ประสานงานความร่วมมือจากทุกฝ่าย (Coordinating)

ลำดับที่ 1 กลยุทธ์รองส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา มีมาตรการ 7 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 2 กลยุทธ์รอง ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีมาตรการ 4 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 3 กลยุทธ์รองร่วมกันพัฒนาบทบาทในการบริหารเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน มีมาตรการ 5 มาตรการในการขับเคลื่อน

(2) กลยุทธ์หลัก มุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่าผู้เรียน

ลำดับที่ 1 กลยุทธ์รองสร้างแรงจูงใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการเรียนวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนจากการทำงานจริง มีมาตรการ 5 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 2 กลยุทธ์รองพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณธรรม จริยธรรม มีสุนทรียภาพ มีความรักความสามัคคี มีความเป็นผู้นำ บุคลิกดี ปลอดภัยเสพติดรักษาความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีมาตรการ 8 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 3 กลยุทธ์รองยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรมมีมาตรการ 2 มาตรการในการขับเคลื่อน

(3) กลยุทธ์หลัก บริหารจัดการเรียนรู้

ลำดับที่ 1 กลยุทธ์รองพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีมาตรการ 3 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 2 กลยุทธ์รองปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีมาตรการ 5 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 3 กลยุทธ์รองเร่งรัดพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีมาตรการ 6 มาตรการในการขับเคลื่อน

(4) กลยุทธ์หลัก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ลำดับที่ 1 กลยุทธ์รองพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนและปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีมาตรการ 3 มาตรการในการขับเคลื่อน

ลำดับที่ 2 กลยุทธ์รองส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีมาตรการ 5 มาตรการในการขับเคลื่อน

6. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป อภิปรายผล

กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก ที่กำหนดขึ้น ประกอบ

ด้วยกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

(1) กลยุทธ์ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับ ความสนใจของผู้เรียน พัฒนาระบบในการบริหาร เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนในการทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อส่งผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้ และปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่ม ทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้เรียนมีรายได้ วิธีการกลุ่มเกลาผู้เรียนโดยการนำนักศึกษาไปทำ จิตอาสา ทำกิจกรรมให้กับชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [3] ที่ได้ศึกษารูปแบบประสานความร่วมมือกับความ ยุติธรรมในสวนภูมิภาค พบว่า หากจะดำเนินการ ประสานงานความร่วมมือให้ได้ผลควรมีการจัดตั้ง องค์กรที่รับผิดชอบเฉพาะด้านในการประสานความ ร่วมมืออย่างเป็นทางการ มีการกำหนดระบบการ ทำงาน อำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของแต่ละฝ่าย ให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยองค์กรไม่ควร สลับซับซ้อนและมีลักษณะการประสานกันในแนวนอน

(2) กลยุทธ์มุ่งเน้นผลลัพธ์และสร้างคุณค่าผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการเรียน วิชาชีพ จัดการเรียนการสอนจากการทำงานจริง พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุนทรียภาพ มีความรักความสามัคคี มีความเป็นผู้นำ บุคลิกดี ปลอดภัยเสพติด รักษาความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมผู้เรียนใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝีมือ และหารายได้ช่วยเหลือจุนเจือ ครอบครัว และจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าให้กับ

ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดีสำหรับประกอบอาชีพหารายได้ โดยจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะขึ้นในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกวิชาชีพให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อสำเร็จการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [4] ซึ่งทำการศึกษารื่องปัจจัยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดกระทรวงกลาโหม พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนเตรียมทหารมีความสัมพันธ์กับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ส่วนด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเตรียมทหาร จากการศึกษาดังกล่าวยังพบด้วยว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหารมีความสัมพันธ์ในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน

(3) กลยุทธ์บริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธีการเรียนเป็นชิ้นงาน โครงการ บัณฑิตการเรียนการสอนกับการทำงานจริง จัดการเรียนการสอนในรูปแบบอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี และทวิศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เร่งรัดพัฒนาครูผู้สอน ให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการเรียนการสอนวิชาทักษะชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในรูปแบบจิตอาสาที่สอดคล้องกับงานวิจัย [5] ซึ่งทำการศึกษารื่องการออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบัน อุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบหลักมี 3 องค์ประกอบ คือ (1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) (2) เทคโนโลยีสารสนเทศ

(Information Technology) และ (3) การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน ทั้งนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 3 ส่วน จะต้องประสานงานร่วมกันในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน

(4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนและปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด มีห้องเรียนเฉพาะทาง ห้องค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดมีความเหมาะสม มีการออกค่ายกิจกรรมจิตอาสา เช่น โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it center) แนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริงในการทำงาน “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น” นั้น สอดคล้องกับงานวิจัย [6] ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และให้ผู้เรียนร่วมกันพัฒนาปรับปรุงและรักษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังต่อไปนี้

6.2.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

(1) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำกลยุทธ์ที่ได้สร้างขึ้นนี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา โดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของแต่ละสถานศึกษา

(2) สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและชัดเจน และแก้ไขกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการอาชีวศึกษาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม

6.2.2 ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

(1) สถานศึกษาอาชีวศึกษานำกลยุทธ์ไปใช้ โดยมีการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพปัจจัยทางการบริหาร

(2) ครูผู้สอน ต้องมีความตระหนักอยู่เสมอว่าการจัดการศึกษาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมต้องมีการร่วมมือกับฝ่ายบริหารของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) เนื่องจากครูเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม ดังนั้นสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง ควรทำการศึกษาและกำหนดสมรรถนะของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับพันธกิจในการจัดการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม โดยการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา

(2) สถานศึกษาควรศึกษาความเป็นไปได้ของวัด และมีสยิตต่าง ๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม อันจะเป็นการช่วยลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] บรรณเลข ศรนิล และคนอื่น ๆ. (2548). รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- [2] ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา. (2557) สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีวศึกษาทุกภาคของประจำปีการศึกษา 2557. มพพ.
- [3] ชลัยพร อมรวัฒนา. (2551). โครงการศึกษาวิจัยนวัตกรรมทางสังคมเพื่อการพัฒนาเมืองและชนบทที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- [4] ปรัชญา กมลเพชร. (2558). ปัจจัยในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเตรียมทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- [5] สุริยะ พุ่มเฉลิม. (2558). การพัฒนารูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อจัดการการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนการทำงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, 9 (2-4), 76-78.
- [6] สานิลักษณ์ พรหมฮวด. (2558). แนวทางพัฒนากิจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.